

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/46/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7713204901
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Maruščáková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7713204901.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Slávky Maruščákovvej a členov senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a JUDr. Drahomíry Brixiovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zast. Advokátska kancelária Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: P. L., A.. XX.XX.XXXX, W. F. XXX, XXX XX F., v konaní o zaplatenie 1.180,01 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 2.12.2014, č.k. 5C/207/2013-38 takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a späťvzatie žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 eur denne zo sumy 1.185,01 eur od 28.4.2011 do zaplatenia; z r u š u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v tejto časti a konanie v tejto časti z a s t a v u j e .

V prevyšujúcej časti p o t v r d z u j e rozsudok.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Michalovce ako súd prvého stupňa rozsudkom označeným v záhlaví zamietol žalobu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia EP a Rady ES (č. 861/2007), ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie), ktorou sa žalobca domáhal proti žalovanému plnenia zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 12.11.2010 na zmenkovú sumu 1.185,01 eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25% denne od 28.4.2011. Žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Zo zmenky č. XXXXXXXXXX, z úverovej zmluvy, ktorú si zabezpečil z exekučného spisu sp.zn. 16Er/433/2012 zistil, že dňa 12.11.2010 uzavrel právny predchodca žalobcu spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. a žalovaný úverovú zmluvu, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru žalovanému vo výške 500,- eur. Tento úver bol povinný žalovaný zaplatiť v 12-tich mesačných splátkach po 82,- eur. V rovnaký deň bola vystavená zmenka s číslom XXXXXXXXXX na sumu 1.185,01 eur a na zmenkový úrok 0,25% denne od 28.4.2011.

Súd prvého stupňa v súlade s čl. 5 ods. 1 Nariadenia považoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie aj napriek nesúhlasu žalobcu, pretože z predloženej zmenky preň vyplynulo, že pôvodným veriteľom bola spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., o ktorej je všeobecne známe, že poskytuje spotrebiteľské úvery. Na základe uvedeného bolo preto potrebné objasniť, či zmenkou bol zabezpečený spotrebiteľský úver a ak áno, či zmenka bola vystavená v súlade so zákonom. Na preukázanie uvedenej skutočnosti vyzval žalobcu, aby predložil zmenku, z ktorej je zabezpečený záväzok zmenkou.

Túto výzvu žalobca nerešpektoval, zmluvu nepredložil. Súd prvého stupňa zo svojej činnosti mal vedomosť, že na súde prvého stupňa sa vedie konanie pod sp.zn. 16Er/433/2012 a že podkladom pre vydanie exekučného titulu bola zmenka, ktorá je uplatnená aj v tomto konaní. Exekučný spis obsahuje úverovú zmluvu, z ktorej je preukázané, že zmenka kryla spotrebiteľský úver poskytnutý spoločnosťou POHOTOVOŠŤ s.r.o.. Súd preto posudzoval otázku, či zmenka bola vydaná v súlade s ust. § 4 od. 6 zák. č. 258/2001 Z.z.. Dôvodil, že vyššie citované ustanovenie účinné k dátumu uzavretia úverovej zmluvy a vystavenia zmenky, jednoznačne zakazovalo plnenie dlhu zmenkou alebo šekom. Výnimku tvorila len zabezpečovacia zmenka. V takomto prípade ale nemohla zmenková suma byť vyššia ako aktuálny stav dlhu na úverovej istine a príslušenstvo (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého úveru. Ak bola zmenka vyplnená v rozpore s týmito podmienkami, veriteľ ju nemohol od dlžníka prijať a ak ju prijal, na požiadanie dlžníka ju musel vrátiť.

Z úverovej zmluvy a predloženej zmenky mal teda preukázané, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., pretože úver bol poskytnutý vo výške 500,- eur a zmenková suma okrem zmenkového úroku je 1.185,01 eur. Zmenka bola teda vystavená zjavne nad limit prípustným zákonom, preto je neplatná. Žalobca takúto zmenku nesmel ani prijať a ak ju prijal, tak porušil zákon. Ak zákon zakazuje prijať zmenku vyplnenú v rozpore s vyššie citovaným ustanovením nemôže si veriteľ z takejto zmenky uplatňovať ani právo na súde.

Súd prvého stupňa vo všeobecnosti súhlasil so stanoviskom žalobcu, že zmenkové právo je vo svojej podstate konštruované tak, že povinnosť zaplatiť zmenkovú sumu je právne nezávislá od záväzkového vzťahu a že nárok z platnej zmenky by mal byť záväzkom nesporným. Argumentoval ale, že uvedené neplatí stále, pretože ak niektoré právne predpisy limitujú alebo zakazujú použitie zmenky, musia sa rešpektovať a pri posudzovaní nárokov zo zmenky sa na ne musí prihliadať. V takýchto prípadoch preto nie je možné posudzovať platnosť zmenky len podľa ustanovení Zákona zmenkového a šekového, ale aj podľa ust. § 39 OZ, pričom platnosť právneho úkonu (§ 39 OZ) súd skúma z úradnej povinnosti a nie sú k tomu potrebné žiadne úkony alebo námietky účastníka konania, ak to tvrdil žalobca.

Keďže teda po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že zmenka, z ktorej si žalobca uplatnil právo ako indosatár je zmenkou neplatnou, návrh v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že právo na náhradu by mal v konaní úspešný žalovaný, ktorý ale náhradu nepožadoval, preto mu súdom nebola priznaná.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a), v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b) a f) O.s.p. a navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie.

Dôvodil, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu jeho konaním, ako aj napadnutým rozhodnutím k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne k porušeniu čl. 4,5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007.

Dôvodí, že súd prvého stupňa vo veci pojednávanie nariadiť nemohol, pretože na takýto postup neboli splnené podmienky uvedené v Nariadení. Zdôraznil, že výnimočná možnosť ústneho pojednávania zabezpečuje hospodárnosť a rýchlosť konania s nízkou hodnotou sporu. Pojednávanie možno nariadiť podľa Nariadenia len vo veciach rozporných tvrdení účastníkov konania, kde nebude možné potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia účastníkov len na základe predložených listinných alebo iných dôkazov. V tejto súvislosti namieta aj skutočnosť, že v podmienkach Slovenskej republiky rozhoduje súd o nariadení pojednávania formou uznesenia, pričom súd žiadne rozhodnutie o nariadení pojednávania nevydal a nedoručil stranám v súlade s ust. § 45 a nasl. O.s.p.. Dôvodí, že súd mal povinnosť podľa Nariadenia rozhodnúť o nariadení pojednávania formou uznesenia a toto uznesenie riadne odôvodniť tak, aby bolo v zmysle čl. 5 bod 1 Nariadenia pre účastníkov poznateľné, z akých dôvodov súd považuje za potrebné vykonať ústne pojednávanie. Ak súd o nariadení pojednávania nerozhodol platne uznesením, toto sa nemohlo uskutočniť a ak sa uskutočnilo, jeho výsledky nemohli byť použité pre meritórne rozhodnutie súdu.

Odvolateľ ďalej uvádza, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhlí. Žalobca predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany žalovaného neboli vznesené žiadne námietky, preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci, takže mal súd rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke na základe čl. 5 ods. 3 a 6 Nariadenia, ak tak neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia.

Súd sám z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie preukazujúce charakter žalovaného ako spotrebiteľa, pričom žalovaný sa tejto obrany žiadnym spôsobom nedovoľoval, uplatnenú pohľadávku nerozporoval.

Súd prvého stupňa teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie.

Dôvodí, že žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom žiadneho spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je platná, je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Súd prvého stupňa sa pri tom aplikáciou zák. č. 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka, nie iný záväzkový vzťah a zároveň ignoroval ust. § 17 citovaného zákona, v zmysle ktorého žalovaná vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahu k pôvodnému majiteľovi zmeny. V tejto súvislosti dôvodí, že keďže tak nemôže urobiť sám žalovaný, neprináleží to ani súdu. Pokiaľ by žalovaný vzniesol námietky, je na ňom, aby oprávnenosť týchto námietok preukázal. Dôkazné bremeno nie je možné prenášať na žalobcu. Zároveň vytýkal súdu, že vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon, pričom tento záver vychádzal z kauzálnych námietok, ktoré v konaní neboli vznesené, ani žiadnym účastníkom preukazované. Zároveň spochybnil aj záver súdu prvého stupňa, že dohoda o vyplňacom práve blankozmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebiteľských úverov. Samotný Zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby na zabezpečenie nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka, limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia.

Zdôraznil, že zákon zároveň nelimitoval použitie iba istého druhu zmeniek a teda prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňacom práve. Z uvedeného je zrejmé, že dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatnou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmenky.

Žalobca v odvolacom konaní zobral čiastočne späť návrh na začatie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a navrhol konanie v tejto časti zastaviť.

Žalovaný voči späťzvatiu nemal námietky resp. nevyjadril s ním nesúhlas (§ 101 ods. 3 O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach v zmysle ust. § 208 O.s.p. rozhodol o pripustení čiastočného späťzvatia žaloby o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19% denne zo sumy 1.185,01 eur od 28.4.2011 do zaplatenia, zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v tejto časti a konanie zastavil.

Predmetom odvolacieho konania teda ostal rozsudok v celej prevyšujúcej časti, ktorým bola žaloba zamietnutá (ďalej len rozsudok) a súvisiaci výrok o trovách konania.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie v medziach daných § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. - v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania) a dospel k záveru, že nie je dôvodné.

V prvom rade sa odvolací súd zaoberal skutočnosťou, či dôvody uvádzané odvolateľom sú prípustnými dôvodmi pre podanie odvolania v zmysle ust. § 205 ods. 2 O.s.p..

Odvolateľ ako odvolací dôvod uvádza dôvod uvedený v § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., t.j. že sa mu ako účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom; písm. b), t.j. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a

písm. f), t.j. že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ide o prípustné odvolacie dôvody, preto odvolací súd meritórne odvolanie prejednal.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu a náležite zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 132 O.s.p.; z týchto dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých založil aj svoje rozhodnutie, na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia správnych predpisov a tieto aj správne vyložil, pričom nebola zistená žiadna vada, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Preto bol rozsudok ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdený.

Odvolacie námietky nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že zmenka bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., pretože úver bol poskytnutý vo výške 500,- eur a zmenková suma bola 1.185,01 eur, žalobca takúto zmenku nesmel ani prijať, ak ju prijal, porušil zákon. S týmto záverom sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje, pričom poukazuje na dôvody napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie ich správnosti a k odvolacím námietkam navyše udáva:

Dňa 20.10.2015 prijalo občiansko-právne kolégium Najvyššieho súdu SR a obchodno-právne kolégium Najvyššieho súdu SR spoločné stanovisko k postupom súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa v nasledujúcom znení:

I/Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenie uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že: 1/ Pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou, či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2/Pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť, či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúcich ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II/ Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto dohodu skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy zmenka bola vystavená.

III/Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok, ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

Stanovisko je uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov SR 8/2015 pod č. 93.

Z vyššie citovaného stanoviska vyplýva, že ak vystaviteľom zmenky je spotrebiteľ, čo nepochybne bolo preukázané aj v prejednávanej veci, je možné túto zmenku skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená, v danom prípade zák. č. 28/2001 Z.z. v znení účinnom ku dňu 12.11.2010 (§ 25 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z.z.).

V zmysle ust. § 4 ods. 6 zák. č. 28/2001 Z.z. v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje dlh splniť zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne do výšky aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, respektíve vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto predpisu platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že zmenkou je možné zabezpečiť nároky zo spotrebiteľského úveru len v zákonom určenom rozsahu, čo v prejednávanej veci nie je splnené.

Odvolačný súd uzatvára, že práva uplatnené z takejto zmenky (vyplnené v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 28/2001 Z.z.) sú uplatnené v rozpore so zákonom i s dobrými mravmi, preto ich nemožno žalobcovi priznať.

K ďalším odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd udáva:

V zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Z vyššie citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, avšak o tom, ktoré z označených dôkazov budú vykonané, rozhodne súd. Nejde pri tom o svojvoľu súdu, ale o zabezpečenie hospodárnosti a efektívnosti súdneho konania, t.j. vykonávanie dôkazov na preukázanie skutočnosti, ktoré sú relevantné z hľadiska rozhodnutia vo veci. Okrem dôkazov navrhnutých účastníkmi konania môže súd vykonať aj iné dôkazy, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd teda nie je obmedzený pri vykonávaní dôkazov iba možnosťou vykonať dôkazy navrhnuté účastníkmi, ale môže vykonať aj ďalšie dôkazy, ak je to pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a tieto si môže zabezpečiť aj sám.

V prejednávanej veci bol takýto postup nevyhnutný, pretože občiansky súdny poriadok je subsidiárne využiteľný aj v prípade konaní podľa Nariadenia a postup súdu v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p. bol teda dôvodný.

Vychádzajúc teda z citovaného stanoviska Najvyššieho súdu SR bolo povinnosťou súdu vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci ex offo zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ.

Vzhľadom na vedomosť súdu z iného súdneho konania, že žalobcom predložená zmenka zabezpečuje nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, postupoval súd prvého stupňa v súlade s § 120 ods. 1 O.s.p., keď si zabezpečil listinné dôkazy, na základe ktorých mohol posúdiť jednak platnosť úkonu, v ktorom má nárok základ (úverovej zmluvy), ale aj platnosť samotnej dohody o vyplňovanom práve, ktorá bola podkladom pre vykonanie zmenky, ako dôkazu predkladaného žalobcom na preukázanie svojho nároku. Keďže súd na základe vykonaného dokazovania spoľahlivo zistil, že na strane žalovaného ide o spotrebiteľa, poskytol žalovanému ex offo ochranu, keď žalobou uplatnený nárok skúmal aj z hľadiska jeho nesúlady s normami na ochranu spotrebiteľa (§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka a zák. č. 258/2001 Z.z.).

K ďalšej odvolacej námietke, že súd prvého stupňa nerešpektoval ust. § 17 zák. č. 191/1950 Sb. odvolací súd uvádza, že rigidná aplikácia § 17 by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv. Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktoré je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. V prípade záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky, súd nemá možnosť zhodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, či zhodnotiť platnosť zmenky, by išlo o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity.

Aj napriek skutočnosti, že žalovaný v konaní výslovne nenamietal, že zmenka je neplatná, súd správne skúmal jej platnosť vychádzajúc zo záveru, že princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. Uvedené napokon konštatoval aj Najvyšší súd SR (uznesenie zo 16.1.2013 sp.zn. 6Mcd0/9/2012, uznesenie z 21.3.2012 sp.zn. 6Cdo/1/2012).

Na ochranu spotrebiteľa sa vzťahuje viacero právnych predpisov (Občiansky zákonník, Zákon o ochrane spotrebiteľa, Zákon o spotrebiteľských úveroch, Zákon o zmenkách), pričom je nepochybné, že vzhľadom na rozsiahlosť právnej úpravy spotrebiteľ nemôže dokonale poznať každý z vyššie uvedených zákonov, a tak neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť mu nemôže byť na ujmu. Účelom spotrebiteľského práva, je totiž poskytnúť spotrebiteľovi ochranu v prípadoch, keď môže dodávateľ zneužiť neinformovanosť spotrebiteľa tým, že do zmluvy zakomponuje zmluvné podmienky, ktoré sú v jeho neprospech. Úlohou súdu je potom v takýchto prípadoch ex offo skúmať prijateľnosť zmluvných podmienok a v prípade, že sú neprijateľné, zabezpečiť rýchlu a účinnú ochranu spotrebiteľa. Aj v zmysle rozsudku Európskeho súdneho dvora sp.zn. C-419/2001 zo 14.3.2013 samotný Európsky súdny dvor v konaní pri uplatnení práva zo zmenky z úradnej povinnosti skúmal postavenie odporcu ako spotrebiteľa.

Odvolací súd navyše udáva, že § 17 zák. č. 191/1950 Sb. neustanovuje výslovne to, kto a aké námietky uplatňovať môže, ale kedy ich uplatňovať nemôže. Záver, kto a kedy ich uplatňovať môže, tak z tohto ustanovenia vyplýva, len „a contrario“. Citované ustanovenie teda výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo, čo je dôležité aj z hľadiska práva Európskej únie. Súdny dvor vo viacerých rozsudkoch týkajúcich sa smernice 3/13-EHS vyslovil, že národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách ex offo, neskôr vyslovil, že ich musí skúmať ex offo, a že odporuje európskemu právu, ak ich súd nemôže skúmať a limine (t.j., ak ich môže skúmať len ex post). V takýchto prípadoch musí národný súd vykladať národné procesné i hmotné právo s konformne s právom EÚ. Napokon ani samotné Nariadenie neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo alebo neumožňovalo súdu skúmať kauzálne vzťahy, na ktorých krytie je zmenka určená. Čl. 7 ods. 3 Nariadenia hovorí, že súd v prípade pasivity žalovaného vydá rozsudok, nehovorí, že žalobe musí vyhovieť.

Pre úplnosť odvolací súd udáva, že v právnom poriadku navyše platí § 5 zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré ukladá orgánu rozhodujúcemu o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premičania alebo na inú zákonnú prekážku, alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť, alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu (od 23.12.2015) je účinný zák. č. 438/2015 Z.z, ktorým sa zmenil a doplnil aj zák. č. 191/1950 Sb. Zmenkový a šekový v znení zák. č. 609/2007 Z.z. a 492/2009 Z.z..

V zmysle ust. § 17 ods. 2 zák. č. 191/1950 Sb. v znení zák. č. 438/2015 Z.z. v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliada na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa ods. 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že v prípade tzv. spotrebiteľských zmienok povinnosťou súdu je ex offo prihliadať na námietky, ktoré by mohol vzniesť spotrebiteľ, a to aj v prípade, že sa ich sám nedovoľáva. Táto povinnosť súdu je výslovne zákonom upravená, pričom vyššie citované ustanovenie má procesnoprávny charakter, lebo upravuje procesnú činnosť súdu a vzťahuje sa aj na konania začaté pred účinnosťou novely zák. č. 438/2015 Z.z. vzhľadom na chýbajúce prechodné ustanovenia zák. č. 438/2015 Z.z. po úprave účinnej od 23.12.2015. Procesná norma odo nadobudnutia svojej účinnosti pôsobí na všetky živé spory prebiehajúce na súdoch za situácie, že zákonodárca neustanovil osobitný režim.

Na základe uvedeného sú teda odvolacie námietky nedôvodné a nespôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku.

Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1,2 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a 146 ods. 2 prvej vety O.s.p..

Žalobca bol v konaní neúspešný a to aj v časti, v ktorej došlo k zastaveniu konania, keďže to bol jeho procesný úkon - späťzvatie časti žaloby, ktorý bol dôvodom zastavenia konania. Úspešnému žalovanému trovy konania nevznikli, preto odvolací súd účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.